

Hazırlayan : Arş.Gör. Kadir GÜRDAL*

Muhasebe ve Denetime BAKIŞ Dergisi yayın hayatındaki ilk yılını tamamlamış bulunmaktadır. Dergi Yayın Kurulu, bu sayıyla birlikte ikinci yıla başlarken, dergide yeni bir kısmın yer almasına karar verdi. Muhasebe meslek mensuplarına, akademisyenlere ve diğer ilgililere yönelik olarak hazırlanan dergide, muhasebe düzenleme ve uygulamaları ile ilgili ulusal ve uluslararası meslek kuruluşları ile muhasebe ve denetim standartlarının oluşturulmasında söz sahibi ülkelerin ilgili örgütlerinin tanıtılması, bu örgütlerden önemli haberlerin okurlara ulaştırılması gerektiği düşüncesiyle "Muhasebe Dünyası" adı altında yeni bir kısım hazırladık.

Konuyla ilgili uluslararası kuruluşlar ile yabancı ülkelerin kuruluşlarının tanıtılmasından önce Türkiye'deki ilgili kuruluşları kısaca hatırlatmak gerekmektedir. 13 Haziran 1989 yılında kabul edilen 3568 Sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na göre kurulan Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), muhasebecilerin meslek örgütü olarak faaliyetini sürdürmektedir. Halen 69 Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler (SMMM) Odası ve 8 Yeminli Mali Müşavirler (YMM) Odası'nın üst örgütü olarak yer alan TÜRMOB hakkında muhasebe meslek mensuplarının ve muhasebe ile ilgili diğer tarafların doğrudan veya dolaylı olarak bilgi sahibi olduklarından hareketle, TÜRMOB hakkında geniş bir bilgi aktarımına gerek duyulmamıştır.

Bununla birlikte, Türkiye Muhasebe Standartları'nı yayımlayan Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) ve faaliyetleri hakkında bilgi verilmesi, muhasebe standartlarının taşıdığı önem ve Kurul'un tanıtılması açısından gerekli görülmüştür.

Bu sayıda ayrıca Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ve Avrupa Muhasebeciler Federasyonu'nu tanıtıcı bilgiler ile 2001 yılı içinde önemli görülen haberlere yer verilmiştir. Bundan sonraki sayılarda bu kuruluşlara ilişkin haberler verilmeye devam edilecek, ayrıca muhasebe ve denetim standartlarının oluşturulmasında etkin ülkelerin meslek örgütleri de tanıtılacaktır.

* Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü

TÜRKİYE MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURULU

(TMUDESK)

1994 yılında TÜRMOB Yönetim Kurulu, gelişmiş ülkelerdeki kuruluşlara benzeyen ve Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ile uyumlu olmak üzere; Türkiye'de muhasebeden yararlanan tüm çevrelerin temsil edileceği ve özerk çalışan "Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu"nın kurulmasına öncülük etmek üzere TMUDESK Yönergesi'ni kabul etmiştir. Türkiye muhasebe ve denetim standartlarını saptamak amacıyla TMUDESK, 9 Şubat 1994 tarihinde kurulmuş ve çalışmalarına başlamıştır. Üye sayısı 60 ile sınırlandırılmış olan TMUDESK, muhasebe ile ilgili çeşitli tarafların temsilcilerinden oluşmaktadır. Uluslararası Muhasebe Standartları esas alınarak yapılan çalışmalar sonucunda; 14 Nisan 1997 tarihindeki genel kurulda 11 adet standart taslağı, 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere; 17 Haziran 1999'da yapılan genel kurulda da biri Türkiye Muhasebe Standardı 1'in yerini almak üzere 5 adet standart taslağı, 1 Ocak 2000 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere Türkiye Muhasebe Standartları olarak kabul edilmiş ve yayımlanmıştır.

Yayımlanmış 15 adet Türkiye Muhasebe Standardı (TMS) şunlardır:

TMS -1: Finansal Tabloların Sunuluşu

TMS -2: Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Raporlama

TMS - 3: Nakit Akış Tabloları

TMS - 4: Satışlar ve Diğer Olağan Gelirler

TMS - 5: Konsolide Finansal Tablolar

TMS - 6: İştiraklerdeki Yatırımların Muhasebeleştirilmesi

TMS - 7: Yatırımların Muhasebeleştirilmesi

TMS - 8: Maddi, Maddi Olmayan Duran Varlıklar İle Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar

TMS - 9: Amortisman Muhasebesi

TMS - 10: Dönem Net Kârı veya Zararı, Temel Hatalar ve Muhasebe Politikalarında Değişiklikler

TMS - 11: Finansal Bilgilerin Bölümlere Göre Raporlanması

TMS - 12: Kur Değişim Etkilerinin Muhasebeleştirilmesi

TMS - 13: Stoklar

TMS - 14: Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi

TMS - 15: Araştırma ve Geliştirme Maliyetleri

"Banka ve Benzeri Finansal Kuruluşların Finansal Tablolarının Kamuya Açıklanması", "Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Aktifler", "Kiralama İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi", "Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Sözleşmeleri" standartları da son taslak olarak hazırlanmıştır; genel kurul tarafından onaylanmayı ve onaylanmayı beklenmektedir.

18 Aralık 1999 tarihinde yapılan yeni bir yasal düzenlemeyle Türkiye muhasebe standartlarının oluşturulması ile ilgili olarak Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu kurulmuştur. Bu konudaki düzenleme, 18 Aralık 1999 Tarih ve 23910 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve Sermaye Piyasası Kanunu'na eklenen madde ile gerçekleştirilmiştir. Buna göre; "denetlenmiş finansal tabloların sunumunda; finansal tabloların ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, dengeli, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin geliştirilmesi ve benimsenmesini sağlayacak ve kamu yararı için uygulanacak muhasebe standartlarını saptamak ve yayınlamak üzere, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu kurulmuştur. Kurul, Başbakanlığın ilgili kuruluşudur." Yapılan yeni düzenlemeye karşın bu kurul henüz oluşturulmamıştır.

ULUSLARARASI MUHASEBECİLER FEDERASYONU

(IFAC - International Federation of Accountants)

IFAC, muhasebe mesleğinin dünya çapındaki örgüttür. Temel amacı; ilgili tarafların gereksinimlerini en iyi şekilde karşılayacak şekilde mesleğin gelişmesini sağlamaktır. Aynı zamanda muhasebecilik mesleği ile ilgili uluslararası uyumun sağlanmasına da çalışmaktadır. Halen 113 ülkeden 153 mesleki örgüt, IFAC'a üyedir. Bu sayılar iki milyondan fazla muhasebecinin temsil edilmesi anlamına gelmektedir. Türkiye'den de Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği ile Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) IFAC'a üyedir.

IFAC, üye örgütlerle ve kendi bünyesindeki komitelerle bu amaçlara ulaşmaya çalışmaktadır. IFAC bünyesinde görev yapan komiteler şunlardır:

1- Uluslararası Denetim Uygulamaları Komitesi (International Auditing Practices Committee - IAPC): IAPC, dünya genelinde denetim uygulamalarının ve ilgili hizmetlerin kalitesinin ve uyum derecesinin artırılması için çalışmaktadır. Bu amaçla finansal tabloların denetimini yapan muhasebeciler için standartlar ve rehberler hazırlamakta, denetim ve tasdikle ilgili çeşitli duyurular yapmakta ve bunların dünya çapında kabul görmesini sağlamaktadır. Komite, Uluslararası Denetim Standartları'nı (International Standards on Auditing - ISA) ve Uluslararası Denetim Uygulama İlkeleri'ni (International Auditing Practice Statements - IAPS) yayımlamaktadır.

Uluslararası Denetim Standartları, finansal tablo bilgileriyle ilgili olarak artan ve değişen taleplere karşılık denetçilere temel konularda bir çerçeve çizer ve denetim bilgisayar bilgi sistemleri gibi özel alanlarda rehberlik sağlar.

Uluslararası Denetim Uygulama Standartları ise, standartların ve ilgili konuların uygulanmasında denetçilere pratik yardımlar sağlar.

2- Uyumlaştırma Komitesi (Compliance Committee): Yeni oluşturulan bu komite, üye örgütlerle birlikte çalışarak, üyelerin yerel düzeyde izledikleri ilkeleri, standartları ve disiplin sürecini gözden geçirmektedir. Böylece faaliyetlerin uluslararası uyumunun sağlanması amaçlanmaktadır.

3- Eğitim Komitesi (Education Committee): Bu komite, muhasebecilerin ilgili tarafların beklentilerini karşılayacak ve mesleğin dünya çapında uyumunu sağlamaya katkı yapacak düzeyde eğitilmelerini sağlamak amacıyla rehberler hazırlamakta, araştırmalar yapmakta ve bilgi değişimini sağlamaktadır. Komitenin önemli bir hedefi de, muhasebe eğitiminin ilerletilmesinde, gelişmekte olan ülkelere yardımda bulunmaktır.

4- Etik Komitesi (Ethic Committee): Bu komite, mesleki etik rehberleri geliştirmekte ve bunların üye örgütlerce anlaşılmasını ve kabul görmesini sağlamaya çalışmaktadır. Bunların yanında; hazırlanan ve uygulanan kuralların bireylerin, işletmelerin, finansal kuruluşların ve diğer ilgili tarafların beklentilerini karşılayıp karşılayamadığı düzenli olarak izlenmektedir.

5- Finansal Muhasebe ve Yönetim Muhasebesi Komitesi (Financial and Management Accounting Committee - FMAC): Komite, finansal muhasebe ve yönetim muhasebesi konusunda çalışan muhasebecilerin geliştirilmesi ve desteklenmesi için rehberler hazırlamakta, araştırma programlarını desteklemekte ve görüşlerin uluslararası ortamda değişimini sağlamaktadır. Aynı zamanda bu meslektekilerin sunduğu hizmetlere kamuoyunun dikkatini çekmek, anlaşılmasını ve talep edilmesini sağlamak için çalışmaktadır.

6- Bilişim Teknolojisi Komitesi (Information Technology Committee - ITC): Bu komite; muhasebecilerin bilişim teknolojisindeki rekabet edebilirliğini ve teknik gelişmelere ilgisini arttırmak için çalışmaktadır. Bu amaçla araştırmalar yapmakta; muhasebecileri, çalışanlarını ve müşterilerini etkileyen teknolojiyle ilgili sorunlara rehberlik sağlamakta ve küresel iletişimi geliştirmektedir.

7- Kamu Sektörü Komitesi (Public Sec-

tor Committee - PSC): Bu komite; hükümetlerin ve devlete bağlı birimlerin muhasebe, denetim ve finansal raporlama gereksinimleri üzerinde çalışmaktadır. Bu gereksinimleri karşılamak üzere rehberler hazırlamakta, eğitim ve araştırma çalışmaları düzenlemekte, bu konuda muhasebeciler ve ilgili taraflar arasında bilgi akışını sağlamaktadır.

PSC, hükümet ve devlet kuruluşlarının gereksinimlerini karşılamak üzere Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları (International Public Sector Accounting Standards - IPSAS) adı altında standartlar yayımlamaktadır. Komite'nin amacı 2001 yılı sonuna kadar tüm standartları yayımlamaktır. Bu standartların varlığının, hükümetlerin ve devlet kuruluşlarının şeffaflığını ve faaliyetlerin muhasebeleştirilmesini arttırmayı beklenmektedir. Bu amaçla hazırlanan standartlardan sekiz tanesi kabul edilmiş ve uygulanmaya başlanmıştır. Bu standartlara <http://www.ifac.org> adresli web sayfasından ulaşılmaktadır.

2001 yılı içinde IFAC ve faaliyetleri ile ilgili olarak önemli görülen bazı haberler şunlardır:

Merit-2000 Yarışmasında Ödül Kazanan Makaleler

IFAC, 1 Mart 2001 tarihinde; Merit-2000 Yarışması'nda finansal muhasebe ve yönetim muhasebesi konularında ödül kazanan makaleleri yayımladı. Bu yarışmada, daha önce çeşitli muhasebe dergilerinde yayımlanan makaleler, IFAC'ın Finansal Muhasebe ve Yönetim Muhasebesi Makale Ödül Programı'nın bir parçası olarak seçilmekte ve değerlendirilmektedir. Uluslararası hakem kurulu, bu yıl da makaleler arasında yaptığı seçimle ödüle hak kazanan makaleleri belirledi. Bu yıl ve önceki yıllarda ödüllendirilen bu makalelere <http://www.ifac.org/store> adresli web sayfasından ulaşılabilmektedir.

Denetim Raporları ile İlgili Uluslararası Standartta Değişiklik Çalışmaları

IFAC, denetim raporları ile ilgili standardında değişiklik yapmayı planlamaktadır. Burada amaç, finansal raporların hazırlanmasında kullanılan finansal raporlama çerçevesini denetçi için açıkça ortaya koymaktır. IFAC'ın Uluslararası Denetim Uygulamaları Komitesi (IAPC) bu konudaki değişiklikleri Uluslararası Denetim Standardı (ISA) 700: Finansal Tablolarda Denetçi Raporu (The Auditor's Report on Financial Statements) standardı için önermiştir. Böylece kullanıcılar, denetçi görüşünün ne ifade etmek istediğini daha iyi anlayacaklardır.

IAPC; denetlenmiş finansal tabloların hangi ülkenin muhasebe ilkeleri kullanılarak hazırlandığının, denetçi raporlarında belirtilmesi gerektiğini düşünmektedir. Böylece uygulamadaki en iyi durumun, standartlarda da yer alması için çaba harcanmaktadır.

Standarttaki değişiklikler, 30 Eylül 2000 tarihinde veya sonra sona eren dönemler için hazırlanan finansal tabloların denetimleri için geçerli olacaktır.

Standart taslağı, IFAC'ın <http://www.ifac.org> adresli web sayfasında incelenebilmektedir.

Muhasebeden Yönetime Geçiş

IFAC'ın Finansal Muhasebe ve Yönetim Muhasebesi Komitesi (FMAC)'nin hazırladığı yeni bir yayında, muhasebecilik mesleğinin bir yönetim mesleğine dönüşmesi incelenmektedir. "Bir Mesleğin Dönüşümü: Muhasebeden Yönetime" (A Profession Transforming: From Accounting to Management) isimli yayında bu değişimin nedenleri ve etkileri, dünya genelindeki pek çok meslek örgütünün deneyimlerini sunularak açıklanmaktadır. Muhasebenin sadece kayıt tutmak olmadığı, kayıt tutmanın muhasebenin en basit fonksiyonu olduğu bilinmektedir.

Muhasebe, gerçek anlamıyla fonksiyonlarını yerine getirmesi durumunda, en etkili yönetim araçlarından biridir. Buradan hareketle muhasebecilik mesleği de, işletme yönetiminde her zaman söz sahibi olması gereken bir nitelik taşımaktadır. Yayın, IFAC'ın <http://www.ifac.org/store> adresli web sayfasından sipariş edilebilmektedir.

Uluslararası Denetim Uygulamaları Komitesi'nden İki Yeni Düzenleme

IFAC Uluslararası Denetim Uygulamaları Komitesi (IAPC), Mart 2001 toplantısında iki yeni düzenlemenin yayımlanmasını onayladı. Bunlar; hile ve hatalarla ilgili olan ve geliştirilmiş Uluslararası Denetim Standardı (ISA) ile türev ürünlerin denetimine ilişkin yeni bir Uluslararası Denetim Uygulama Standardı (IAPS)dır.

Bu standartlar IFAC'ın <http://www.ifac.org/store> adresli web sayfasından elde edilebilmektedir.

OECD'de ve Güney Africa Cumhuriyeti'nde Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları

OECD, kendi finansal tablolarının raporlanması için, IFAC tarafından geliştirilen Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları'nı (IPSAS) kullanmaya başladı. 2000 yılı finansal tabloları da bu standartlara göre denetimden geçirildi. IFAC'ın Kamu Sektörü Komitesi (PSC) tarafından geliştirilen IPSAS, hükümetler ve diğer kamu sektörü kuruluşlarının gereksinimleri gözönüne alınarak ve karar alma, finansal yönetim gibi talepleri karşılama amacıyla hazırlanmaktadır. OECD'nin böyle bir uygulamaya gitmesinin, IPSAS'ın yaygınlaşması ve kabul görmesi açısından büyük önem taşıdığı belirtilmektedir. Güney Afrika Cumhuriyeti de kamu sektöründe ulusal muhasebe standartları sürecinde IPSAS'ı kullanacağını açıklayan ilk ülke oldu.

Küresel Raporlama Girişimi

ABD merkezli Çevresel Sorumluluk Ekonomileri Koalisyonu (Coalition for Envi-

ronmentally Responsible Economies - CERES) ile Birleşmiş Milletler Çevre Programı (United Nations Environment Programme - UNEP) ortaklığı ile 1997'de oluşturulan Küresel Raporlama Girişimi (The Global Reporting Initiative - GRI); finansal raporlamanın sonuçlarının daha güvenilir, karşılaştırılabilir ve anlamlı olması için çalışmaktadır. GRI, tüm dünyadan yüzlerce işletme, muhasebe, yatırım, çevre, insan hakları ve işçi organizasyonunun aktif katılımı ile, ortak bir çerçeve oluşturmak için toplandığı bir oluşumdur. GRI'nın önemli bir amacı, etkin karar almayı sağlayacak şekilde, kararlarla ilgili ve güvenilir çevresel, sosyal ve ekonomik performans bilgilerinin raporlanmasında uluslararası uyumun gerçekleştirilmesidir.

Bu amaçın gerçekleştirilmesi için, etkin bir grubun liderliği gerekmektedir. Bu nedenle, tüm IFAC üyesi kuruluşların, bu lider grup içinde yer alacak adayları göstermesi beklenmektedir. GRI'nın ilk yönetim kurulunu oluşturmak üzere 9 aday belirlenecektir. Adaylık süreci 15 Eylül 2001 tarihinde başlayacaktır. Adaylık ile ilgili bilgiler ve formlar GRI'nın <http://www.globalreporting.org> adresli web sayfasında bulunmaktadır.

ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI KURULU

(International Accounting Standards Board - IASB)

IASC Vakfı (International Accounting Standards Committee - IASC - Foundation), Mart 2001'de, kâr amacı gütmeyen bir kurum olarak ABD'de kurulmuştur. Vakıf, IASB'ın üst birimidir ve bağımsız bir muhasebe standartları oluşturma kuruluşu olarak Londra'da faaliyet göstermektedir.

IASB'ın bugünkü yapısı ve organizasyonu, önceki kuruluş olan IASC Kurulu'nun (International Accounting Standards Committee Board) 1997 - 1999 yılları arasında yaptığı bir çalışmanın sonucudur. IASC, kurulduğu 1973'ten Mart 2001 tarihine kadar uluslararası

muhasabe standartlarının oluşturulmasında görev almıştır 1997 yılında IASC Kurulu, çekirdek (önemli) standartların (Core Standards) oluşturulmasından sonraki dönemlere ilişkin bir strateji geliştirmek amacıyla çalışmalara başlamıştır Bu çalışmalar sonucunda Mayıs 2000'de IASC üyeleri yeni yapılanmayı ve IASC Tüzüğü'nü onaylamıştır Bu yapılanmada temel iki organ Mütevelli Heyeti (The Trustees of the International Accounting Standards Committee Foundation) ve IASB'dır. Mütevelli Heyeti'nin başlıca görevleri IASB üyelerini atamak, dış ilişkileri yürütmek ve gerekli fonları sağlamak-tır. IASB'ın tek sorumluluğu ise muhasabe standartlarını oluşturmaktır Yeni Mütevelli Heyeti Mart 2001'de IASB üyelerini atamıştır 1 Nisan 2001 tarihinde de IASB, muhasabe standartları geliştirme yükümlülüğünü, kendinden önceki birim olan IASC'dan devralmıştır

Sadece muhasabe standartlarının geliştirilmesiyle sorumlu olan IASB dışında Mütevelli Heyeti'nin atadığı iki organ daha bulunmaktadır. Standartların oluşturulması sürecinde daha geniş çaplı bir katılımın sağlanması amacıyla kurulan Standartlar Danışmanlık Konseyi (The Standards Advisory Council - SAC) ile standartların uygulanmasında ve yorumlanmasında rehberlik yapan Sürekli Yorumlar Komitesi (Standing Interpretations Committee - SIC).

SAC, standartların oluşturulması sürecinde yer almak isteyen örgütlere ve bireylere bir forum ortamı sağlamaktadır 26 Haziran 2001'de yeni üyeler Mütevelli Heyeti tarafından ve üç yıllığına atanmıştır SAC'da; dünyanın önde gelen şirketlerinin ve uluslararası kuruluşların üst düzey finansman ve muhasabe birimi yöneticileri, ünlü finansal analizciler ve akademisyenler, yasa koyucular, muhasabe standartları hazırlayıcıları ve önde gelen muhasabe şirketleri ortaklarından oluşan 49 üye bulunmaktadır Üyeler; 6 kıtadan, 29 ülkeden ve beş uluslararası ku-

ruluştan seçilmiştir. Ayrıca Avrupa Komisyonu, Amerika Birleşik Devletleri Sermaye Piyasası Kurulu (U.S. Securities and Exchange Commission) ile Japonya Finansal Hizmetler Kuruluşu (Financial Services Agency of Japan) gözlemci olarak yer almaktadır

SAC'ın yılda en az üç kere IASB ile görüşmelerde bulunması ve görüşmelerin halka açık olması öngörülmektedir İlk toplantı, 23-24 Temmuz 2001 tarihlerinde Londra'da yapılmıştır IASB, alınacak kararlardan ve Mütevelli Heyeti de tüzük değişikliklerinden önce SAC'a danışmak zorundadır SAC'ın iki temel amacı bulunmaktadır:

1- IASB'a çalışma takvimi ve öncelikli çalışma konuları hakkında önerilerde bulunmak

2- Konsey'de yer alan örgütlerin ve bireylerin standartların hazırlanması sürecinde temel konulardaki görüşleri hakkında IASB'a bilgi vermek

SIC, IASB'dan önce, 1997'de oluşturulmuştur. Komite, yürürlükteki Uluslararası Muhasebe Standartları ve IASC çerçevesinde ortaya çıkan farklı ve yanlış uygulamaları sürekli olarak gözden geçirmektedir. Geniş kesimleri ilgilendiren ve önem taşıyan, bununla birlikte anlaşılmayan ya da yanlış uygulanan muhasabe konularında bir ortak sonuç ortaya koymakta ve uygulamaya yön vermektedir. Yorumların geliştirilmesinde, benzer ulusal komitelerle yakın bir çalışma ilişkisi içerisinde.

SIC yılda dört kez toplanmaktadır Tüm teknik kararlar, halka açık oturumlarda alınmaktadır Yorumlar, hem mevcut konulara (mevcut standartların yetersiz ve yanlış uygulanması) hem de yeni ortaya çıkan konulara (mevcut standartlarla ilgili olan ancak standardın geliştirilmesi sırasında gündemde olmayan yeni konular) ilişkin olarak hazırlanmaktadır

2001 yılı içinde IASB ve faaliyetleri ile ilgili olarak önemli görülen bazı haberler şunlardır:

Uluslararası Muhasebe Standartları ile Sürekli Yorumlar Komitesi'nin Yorumları Arasındaki Uyumun Sağlanması

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB); 18-20 Nisan 2001 tarihleri arasında Londra'da yaptığı toplantıda, Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi ile Sürekli Yorumlar Komitesi (SIC) tarafından yayımlanan Uluslararası Muhasebe Standartları ve Yorumları'nın uyumunun sağlanmasına yönelik olarak aşağıdaki kararı onaylamıştır:

"Daha önceki dönemlerde yayımlanan tüm Standartlar ve Yorumlar, değiştirilinceye veya kaldırılincaya kadar yürürlüktedir Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, IASC tarafından önceki dönemlerde yayımlanan Uluslararası Muhasebe Standartları'nı ve SIC Yorumları'nı değiştirmeye veya kaldırmaya, yeni standartlar ve yorumlar yayımlamaya yetkilidir."

Bu karara göre, 1 Nisan 2001 tarihi itibarıyla yürürlükte olan tüm IASC Standartları ve SIC yorumları, IASB tarafından değiştirilinceye veya kaldırılincaya kadar yürürlüktedir

IASB tarafından yayımlanan uluslararası muhasebe standartlarının "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (International Financial Reporting Standards)" olarak isimlendirilmesi de kabul edilmiştir.

IAS 39 Uygulama Rehberi Komitesi'nin Onayladığı Soru ve Cevaplar

IAS 39: Finansal Araçlar: Tahakkuku ve Değerlemesi standardı, Aralık 1998'de IASC tarafından yürürlüğe sokulmuştur. Bu tarihte, standardın uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunların giderilmesi; finansal tablo hazırlayıcılarının, denetçilerin, finansal tabloları analiz edenlerin ve bu tabloları kullananların standardı anlamaları ve ilk kez kullanımları sıra

sında onlara yardımcı olmak üzere bir izleme komitesinin oluşturulmasına da karar verilmiştir.

Mart 2000'de IASC Kurulu, IAS 39 ile ilgili olarak bir uygulama rehberi yayınlanmasını onaylamıştır Sorular ve cevaplardan oluşacak bu rehberin hazırlanması amacıyla Uygulama Rehberi Komitesi atanmıştır Bu Komite, taslak soru ve cevapların gözden geçirilmesi ile bu konudaki önerileri incelemek üzere çalışmalarına başlamıştır Komite aynı zamanda standartla ilgili yeni konuları SIC veya IASC'a önerme hakkına da sahiptir

Temmuz 2001'de IASB, IAS 39 Uygulama Rehberi Komitesi'nin son şeklini onayladığı tüm soru ve cevapları içeren bir belge yayımlamıştır Komite, 22 Haziran 2001 tarihinde 6. Grup Taslak Sorular ve Cevaplar da incelemeye açmıştır İlgili tüm tarafların konuyla ilgili öneri ve yorumları, 24 Ağustos 2001 tarihine kadar kabul edilmektedir.

Yayımlanan Sorular ve Cevaplar, bir Standart veya Yorum statüsünde değildir. Bu Soru ve Cevaplar, Uygulama Rehberi Komitesi'nin üzerinde birleştiği yorumları ve IAS 39'un farklı durumlar karşısındaki uygulama şekillerini içermektedir Bu niteliği ile de, finansal tablo hazırlayıcıları, denetçiler finansal tablo kullanıcıları ve ilgili diğer taraflar için standardın daha iyi anlaşılmasına ve uygulanmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır

Uygulama Rehberi Komitesi'nin yayımladığı Soru ve Cevaplar ile yorum ve öneriler yapılması beklenen 6. Grup Taslak Sorular ve Cevaplar'a <http://www.iasc.org.uk> adresli web sayfasından ulaşılabilir.

Sürekli Yorumlar Komitesi'nden Yeni Yorum Taslakları

Sürekli Yorumlar Komitesi (SIC), Uluslararası Muhasebe Standartları'ndaki bazı konulara açıklık getirmek amacıyla beş yorum taslağı (SIC - D) yayımladı. <http://www.iasb.org.uk>

adresli web sayfasında yer alan taslaklar şunlardır:

SIC - D28: İşletme Birleşmeleri - Satın Alma Yönteminde Çıkarılan (İhraç Edilen) Hisselerin Değerlemesi (Business Combinations - Measurement of Shares Issued as Purchase Consideration)

SIC - D29: Açıklama - Hizmet Teslim Düzenlemeleri (Disclosure - Service Concession Arrangements)

SIC - D30: Raporlama Para Birimi - Değerleme Para Biriminden Raporlama Para Birimine Çevirme (Reporting Currency - Translation from Measurement Currency to Presentation Currency)

SIC - D31: Gelir - Reklam Hizmetleri İle İlgili Barter İşlemleri (Revenue - Barter Transactions Involving Advertising Services)

SIC - D32: Maddi Olmayan Varlıklar - Web Sayfası Maliyetleri (Intangible Assets - Web Site Costs)

AVRUPA MUHASEBECİLER FEDERASYONU

**(The European Federation of Accountants -
Fédération des Experts Comptables
Européens - FEE)**

FEE, Avrupa'da muhasebecilik mesleğini temsil eden örgüttür. 15 tanesi Avrupa Birliği ülkesi olan toplam 26 ülkeden 38 meslek örgütü FEE üyesidir. Bu durum, %95'i Avrupa Birliği ülkelerinden gelen yaklaşık 400 000 meslek mensubunun temsil edilmesi anlamına gelmektedir. FEE aynı zamanda bazıları halen gözlemci üye konumundaki Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin meslek örgütleri ile de ortak çalışmalar yapmaktadır Türkiye'nin bu örgütte üyeliği bulunmamaktadır

2001 yılı içinde Avrupa Birliği içerisinde

muhasebe ile ilgili olarak önemli görülen bazı haberler şunlardır:

Uluslararası Muhasebe Standartları'nın 2005 Yılından İtibaren Avrupa'da Zorunlu Olarak Kullanılması

Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği içerisinde dürüst ve etkili rekabetin sağlanması amacıyla katkı sağlamak üzere, muhasebenin uluslararası uyumuna büyük önem vermektedir

Kasım 1995'te, Avrupa Komisyonu resmi bir politika belirlemiştir: "Muhasebe Harmonizasyonu: Uluslararası Harmonizasyona Karşı Yeni Bir Strateji". Buradaki temel politika şudur: Mevcut Yönerge'lerin düzeltilmesi yerine; Avrupa Birliği'ndeki mevcut durumu, IASC ile Uluslararası Sermaye Piyasaları Kurulu (IOSCO - The International Organization of Securities Commissions) tarafından gerçekleştirilen ve muhasebe standartlarının uluslararası uyumunun sağlanmasına yönelik çalışmalarla birleştirmek üzere bu çalışmalara katılmak.

Mayıs 1999'da Avrupa Komisyonu, beş yıllık bir döneme yayılan ve "Finansal Hizmetler İçin Tek Pazar" adı altında bir Hareket Planı hazırlamıştır. Bu plana göre; "karşılaştırılabilir, şeffaf ve güvenilir finansal bilgiler, etkin ve entegre bir sermaye piyasası için en temel gereklilerdir. Karşılaştırılabilmenin olmaması, belirsizlikler nedeniyle sınır ötesi yatırımları engelleyecektir. Bu noktada en acil gereksinimin, aynı finansal raporlama ilkelerine göre hazırlanmış finansal tablolar olduğu saptanmıştır. Şirketlerin sermaye arttırmaları, finansal kaynak aramaları gerek Avrupa Birliği içinde gerekse Birlik sınırları dışındaki uluslararası finansal pazarlarda devam etmektedir. Bu bağlamda, uluslararası kabul gören uygulamaların Avrupa Birliği içerisinde kullanılması gereği açıktır. Uluslararası Muhasebe Standartları, uluslararası pazarlarda kaynak sağlamak için şirketlerin gereksinim duydukları ortak finansal raporlama ilkelerini sağlayan en uygun araç olarak görülmektedir. Benzer şekilde Uluslararası Denetim Standartları da, yayınlanan finansal tablolarda güvenilirliği ga-

ranti eden en temel ölçüt olma özelliğini taşımaktadır."

Karşılaştırılabilir finansal raporlamaya ve uluslararası uygulamalara uygun ilkelerin belirlenmesi amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli düzenlemeleri yapmak üzere komisyonlar oluşturulmuştur. Uluslararası Muhasebe Standartları ile Avrupa Birliği Yönergeleri arasındaki benzerlikler ve farklılıkların saptanmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya yön vermek amacıyla da yasal düzenlemeler yapılmıştır

Bu düzenlemelerden en önemlisi şudur: Düzenlenmiş bir piyasada kayıtlı tüm halka açık Avrupa Birliği şirketleri (bankalar ve sigorta şirketleri dahil), konsolide finansal tablolarını Uluslararası Muhasebe Standartları'na uygun olarak hazırlamak zorundadırlar Bu uygulamanın en geç 2005'de başlaması öngörülmektedir. Üye ülkeler bu uygulamayı kayıtlı olmayan şirketlere ve şirketlerin bireysel tablolarına da yayma seçeneğine sahiptirler. Düzenleme, Avrupa Birliği içindeki şirketlerin hesaplarının daha açık ve daha karşılaştırılabilir olmasını sağlayacak, böylece sınır ötesi ticaretin önündeki engellerin aşılmasına yardımcı olacaktır Bu da zamanla pazar etkinliğini artıracaktır

Bu düzenleme, Avrupa Birliği içinde Uluslararası Muhasebe Standartları'nın uygulanmasıyla ilgili olarak yeni bir yapının oluşmasını gerekli kılmaktadır Bu çerçevede, Avrupa Birliği kuralları altında politik düzeyde faaliyet gösterecek olan bir Muhasebe Düzenleme Komitesi kurulması öngörülmüştür. Komite, Avrupa Komisyonu'nun başkanlığında ve üye ülkelerin temsilcilerinden oluşmaktadır. Komite, Uluslararası Muhasebe Standartları'nın Avrupa Birliği için uygun olup olmadığını onaylamaktadır

Avrupa Komisyonu'nun Şubat 2001'de yaptığı Düzenleme'de, Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu (EFRAG - European Financial Reporting Advisory Group) adı altında bir özel sektör girişiminin de bir muhasebe teknik komitesi olarak görev yapması öngörülmüştür. Bu komitenin, Uluslararası Muhasebe Stan-

dartları'nın Avrupa Birliği'nde kullanımı ile ilgili teknik uzmanlık sağlaması düşünülmektedir. Komite aynı zamanda Uluslararası Muhasebe Standartları'nın hazırlanmasında aktif olarak yer alacak ve Avrupa Birliği içinde, standartlarla ilgili eşgüdümü sağlayacaktır.

EFRAG, iki alt birimden oluşmaktadır: Çalışma konularında deneyimli ve nitelikli elemanlardan oluşan bir Teknik Uzman Grubu ve EFRAG'ın yasallığını ve güvenilirliğini gösterecek, tüm Avrupa'nın temsil edilmesini ve konuya ilgisini garanti altına alacak bir Avrupa Örgütleri Danışma Kurulu.

Teknik Uzman Grubu'nun dört temel fonksiyonu bulunmaktadır:

1- IASC'ın çalışmalarına aktif olarak katılmak

2- Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS) ve SIC yorumları ile Avrupa Birliği Muhasebe Yönergeleri arasında uyumsuzluklar bulunması durumunda Yönergeler'de uygun değişikliklerin yapılması için önerilerde bulunmak

3- IASB Standartları'nın ve Yorumları'nın Avrupa Birliği'nde uygulanmasına onay vermek veya reddetmek, bu konularda Avrupa Komisyonu'na önerilerde bulunmak

4- IAS ve Yorumları'nın uygulanmasında rehberlik yapmak, Avrupa Birliği içerisinde uluslararası muhasebe standartları ile ilgili taraflar arasında eşgüdümü sağlamak

EFRAG'ın ilgili Avrupa örgütlerinden bağımsız olarak faaliyet göstermesi de öngörülmüştür. EFRAG; finansal raporlama ve muhasebe mesleği, menkul kıymet borsaları, finansal analiz uzmanları ve konuyla yakından ilgili en önemli özel sektör grubudur. Bu özelliğiyle de Avrupa Birliği'nde kullanılacak uluslararası muhasebe standartlarının şekillendirilmesinde aktif bir rol oynaması beklenmektedir

Teknik Uzman Grubu içerisinde Avrupa Komisyonu ve Avrupa Menkul Kıymet Yasal Düzenleyicileri Forumu (FESCO - Forum of

European Securities Regulators) birer gözlemci bulunduracaklardır Grubun ilk toplantısının Eylül 2001 içerisinde yapılması beklenmektedir.

Avrupa Birliği tarafından yapılan bu düzenleme, Haziran 2000'de başlanan ve Birlik içinde finansal raporlama ile ilgili olarak öngörülen köklü değişikliklerin bir parçasıdır Finansal raporlama uygulamalarının geliştirilmesi çerçevesinde Dördüncü ve Yedinci Yönergeler'in iyileştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu yönergeler, tüm limited şirketler (limited liability companies) için kullanılmaya devam edilecektir.

Gelişmiş finansal raporlamanın yatırımcının korunması açısından önemli olduğu gerçeğinden hareketle Avrupa Komisyonu, hazırlanacak yeni yapının ve muhasebe standartlarının uygulanmasını zorlayacak denetim sisteminin oluşturulmasına da çalışmaktadır.

Yapılan Düzenleme, finansal bilgilerin daha açık ve karşılaştırılabilir olmasını sağlayarak, Avrupa Komisyonu'nun finansal hizmetlerde sınır ötesi ticaretin geliştirilmesi ve tamamen entegre bir pazar oluşturulması çabalarını destekleyici bir araç olarak düşünülmektedir.

Uluslararası Muhasebe Standartları'nın Avrupa'da uygulanmasına yönelik son düzenleme Mayıs 2001'de yapılmıştır Avrupa Parlamentosu, şirketlerin IAS 39: Finansal Araçlar: Tahakkuku ve Değerlemesi Standardı'nı uygulamalarına izin verecek şekilde Avrupa Birliği Yönergeleri'nde değişiklikler yapılmasını onaylamıştır.

Avrupa Muhasebeciler Federasyonu TÜRMOB İşbirliği

26 Haziran 2001 tarihinde toplanan Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE) Konseyi, yakın bir işbirliğini hemen ve etkili bir şekilde başlatmaya yönelik olarak TÜRMOB ile FEE arasında bir işbirliği anlaşmasının yapılması kararını kabul etti.

Bu işbirliği anlaşması çerçevesinde TÜRMOB, FEE Konferanslarına katılabilecek, gerekli görülmesi halinde görüş belirtebilecektir. Aynı zaman TÜRMOB, oluşturulacak üç Çalışma Komisyonuna da belirleyeceği üyeleri atayacaktır.

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) ve Akdeniz Muhasebeciler Federasyonu (FCM) üyesi olan TÜRMOB, Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde muhasebe mesleği örgütü olarak Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE) ile işbirliği içerisine girmiştir.

IFAC EĞİTİM KOMİTESİ TOPLANTISI VE KONFERANSI

27 Ağustos 2001

Budapeşte - MACARİSTAN

IFAC Eğitim Komitesi Toplantısı 27 Ağustos 2001 tarihinde Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de toplandı.

Toplantıya TÜRMOB'u temsilen Genel Başkan Mustafa Özyürek, Yönetim Kurulu Üyesi Rıfat Nalbantoğlu, IFAC Eğitim Komitesi üyesi eski TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı Masum Türker ile Danışman Prof. Dr. Recep Pekdemir katıldı.

IFAC Eğitim Komitesi toplantısının ardından "Yeni Yüzyılda Denetim Eğitimi" adlı bir Konferans düzenlenildi. Konferans süresince düzenlenen oturumlarda, "Macaristan'da Denetim Eğitimi", "Muhasebe Eğitiminde Uluslararası Gelişmeler", "Kalite Garantisi" ve "KO-Bİ'lerin Denetimi" gibi konular ele alındı.

TÜRMOB Yönetimi, IFAC Başkanı Peter Johnston ve Macaristan Denetim Elemanları Odası Başkanı Dr. Dezsö Sugar da dahil olmak üzere, birçok uluslararası yönetici ile muhasebe mesleğinin geleceği konusunda fikir alışverişinde bulundu.